

PRESENTACIÓ

Un any més m'honora presentar la Memòria del CES sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears, aquesta referida a l'any 2011 i confegida, com sempre, amb molta cura, malgrat les circumstàncies de present i manca de futur de la nostra institució.

Les presentacions de les Memòries referides als anys 2007, 2008, 2009 i 2010 han fet un acurat seguiment i una crida d'atenció sobre la importància de la crisi econòmica internacional i els seus efectes sobre la nostra societat al llarg d'aquests darrers anys. Així, en la presentació de la Memòria de l'any 2007 es constatava “un canvi de cicle econòmic, que ja es reconeix com l'ull d'un cicle de forta desacceleració econòmica, els efectes del qual avui en som tots plenament conscients” (pàgina III).

En el desplegament de les Memòries referides als anys 2008 i 2009 ja vàrem dedicar cada vegada més una preocupació creixent a l'hora d'analitzar les polítiques anticrisi i els seus efectes sobre les nostres societats de benestar. Com dèiem a la presentació de l'any 2009: “Totes aquestes polítiques no són de curt termini, tampoc són de gestió fàcil i requereixen de grans dosis de consens social, per tal de poder assolir l'estatus de polítiques de Pacte d'Estat. Aquesta nova generació de polítiques actives consensuades requereixen d'un nou capital social, on la base de la seva capitalització se sustenta en institucions joves com el CES de les Illes Balears. Per això, la consolidació de la nostra institució no deixa de ser un element prou important per ajudar a consolidar el futur més competitiu i equitatiu per a la nostra societat” (pàgina VII).

I a la presentació de l'any 2010 fèiem constar que “el CES es brinda de nou a contribuir de forma positiva a trobar sortides i solucions als greus reptes plantejats per la crisi econòmica internacional mitjançant el diàleg i el consens social, ja que aquests elements formen part del seu ADN institucional, tal com es pot comprovar amb la feina feta al llarg d'aquests darrers deu anys per la via dels seus dictàmens, de les seves *Memòries*, dels seus estudis, informes, publicacions i seminaris” (pàgina IV).

Malauradament, la presentació d'enguany es fa en el context del tancament de la nostra institució per un acord pres per part del Govern de les Illes Balears. Aquest és un fet prou rellevant per si mateix i per produir-se en el bell mig d'una llarga, greu i dolorosa crisi econòmica, que a tots ens afecta. Justament per això, en el CES sempre hem defensat que, per trobar una sortida justa i equitativa a la crisi actual, la nostra societat necessita, més que mai, preservar i defensar organismes que ajudin a transitar pels camins del diàleg i el consens social.

La Memòria del CES 2011 s'inscriu en aquest context de crisi i de forts ajustos pressupostaris que ha vingut patint la nostra institució, especialment en els dos darrers anys. En el cas que ens afecta, la Memòria d'enguany ha sofert un notable retall pressupostari que ha obligat a realitzar una modificació substancial i molt important del seu índex i de l'equip de col·laboradors, així com la supressió de l'edició impresa, ja que aquesta només es pot consultar a la web del CES, així com també l'annex estadístic que cada any l'acompanyava.

Les modificacions de l'índex i col·laboradors de la Memòria del CES 2011 s'han fet atenent a tres criteris: restricció pressupostària, importància i idoneïtat. De fet, el pressupost inicial del CES per a l'any 2012 no contemplava una dotació mínima per fer front als treballs de la Memòria. Això va provocar que la proposta de retalls per a la Memòria del CES 2011 fos molt agosarada, per tal de poder negociar, amb Vicepresidència, una partida de mínims per a la seva realització, cosa que finalment es va aconseguir. Per tant, la forta restricció pressupostària ha estat el criteri bàsic que ha condicionat als altres dos, que passem tot seguit a comentar.

Els criteris d'importància social i d'idoneïtat dels diferents apartats de la Memòria es varen definir a partir del nombre de visites que han rebut els diferents apartats de la Memòria a través de la pàgina web de la nostra institució, prioritzant-ne, de manera general però no exclusiva, els apartats més visitats respecte d'aquells menys consultats.

La selecció final ha donat com a resultat que, pel que fa referència al capítol I dedicat al “Panorama econòmic”, els apartats relatius al “Panorama internacional”, “Unió Europea” i “Economia espanyola” s’han integrat en forma d’una breu introducció de l’apartat “Les macromagnituds i anàlisi regional”. Els apartats sectorials dedicats al “Comerç”, “Transports i comunicacions”, “Institucions financeres” i “Economia social i solidària” s’han hagut de suprimir. En conjunt això representa, respecte d’edicions anteriors, haver reduït l’extensió del capítol I a la meitat, sense afectar, però, la informació essencial del capítol ni el rigor amb el qual sempre s’ha elaborat.

Aquest criteri de reduir a la meitat l’extensió dels capítols també s’ha aplicat al capítol II, dedicat al mercat de treball, i al capítol III, que s’ocupa de la població i benestar social. El capítol II manté en bona part l’índex de l’edició de l’any anterior, en canvi el capítol III introdueix més modificacions. Així, l’apartat d’habitatge s’inclou com un subapartat de l’apartat de construcció inclòs al capítol I. Igualment, l’apartat de justícia i arbitratge només comprèn unes referències a les estadístiques de justícia que publica l’IBESTAT i uns breus comentaris sobre l’estat de la justícia dins la nostra comunitat autònoma. L’apartat de cultura ara s’inclou com un subapartat al final de l’apartat d’educació. La resta d’apartats mantenen la seva estructura, si bé incorporen també les reduccions de contingut corresponents.

Malgrat tot, bona part dels apartats suprimits de la Memòria d’enguany s’han pogut recuperar gràcies a la bona voluntat, comprensió amb la situació pressupostària que ens ofega i fidelitat a l’esperit de la Memòria del CES d’alguns col·laboradors, que han brindat la seva participació voluntària, desinteressada i altruista per reconduir la seva feina a una nova línia documental, que hem anomenat “Documents de treball del CES” i que són treballs d’autor, molts d’ells col·laboradors habituals de les Memòries, editats pel CES, amb la qual cosa hem pogut salvar bona part de la informació que inicialment s’havia retallat.

En els onze anys de funcionament del CES, mai amb tants pocs recursos econòmics s’han pogut fet tantes publicacions com enguany, i això no es pot entendre sinó es pensa que el CES, tot i ser una institució poc coneguda pel

públic en general, sí que és apreciada i estimada per qui la coneix, hi col·labora o simplement se'n serveix com a font d'informació seriosa, rigorosa i contrastada.

I, segurament, aquest és un intangible molt difícil de valorar quan es té en mà i no té un cost tangible i real servir-se'n, però que quan no està disponible la societat se'n ressent, per quant la manca d'informació fiable i consensuada, que pot servir de referent, pot fins i tot dificultar el pacte o la negociació entre els agents socials. I això, en el bell mig d'una duríssima crisi econòmica, on més que mai es necessiten punts de trobada, referents, opinions fonamentades i consensuades, basades en fonts d'informació creïbles a partir de les quals poder construir el consens com a única via per trobar una sortida equilibrada i justa a l'hora de repartir els sacrificis que s'han de fer per superar les dificultats de la crisi econòmica que estem patint i que, com diem a la Memòria d'enguany, no té visos de remetre en els propers anys.

Llorenç Huguet Rotger

President del Consell Econòmic i Social de les Illes Balear